

PROCEDURA ORGANIZOWANIA WYCIECZEK SZKOLNYCH w Publicznym Gimnazjum nr 32 im. Karola Wojtyły w Łodzi.

Podstawa prawna:

Rozporządzenie MENiS z dnia 31 grudnia 2002r w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.(Dz. U. Nr 6 z 2003r. poz. 69 z późn. zm.)
Rozporządzenie MENiS z dnia 8 listopada 2001r w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola , szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. Nr 135 z 2001r poz. 1516 z późn. zm.)

I. Cel procedury:

Określenie sposobu postępowania w przypadku, gdy nauczyciel organizuje wycieczkę szkolną.

II. Adresat procedury:

Nauczyciele, dyrektor szkoły.

III. Przebieg procedury:

1. Cele działalności turystycznej.

A) Organizowanie przez szkołę krajoznawstwa i turystyki ma na celu w szczególności:

- 1) poznanie regionu i kraju, jego środowiska przyrodniczego, tradycji, zabytków, kultury i historii,
- 2) poznanie kultury i języka innych państw,
- 3) poszerzenie wiedzy z różnych dziedzin życia społecznego, gospodarczego i kulturalnego,
- 4) wspomaganie rodziny i szkoły w procesie wychowawczym,
- 5) upowszechnianie wśród uczniów zasad ochrony środowiska naturalnego oraz umiejętności korzystania z zasobów przyrody,
- 6) podnoszenie sprawności fizycznej,
- 7) upowszechnianie form aktywnego wypoczynku:
 - a) wskazanie wyższości odpoczynku czynnego nad biernym,
 - b) akcentowanie zależności między wypoczynkiem czynnym a zdrowiem fizycznym i psychicznym,
- 8) przeciwdziałania patologii społecznej,
- 9) poznanie zasad bezpiecznego zachowania się w różnych sytuacjach,
- 10) poznanie zasad odpowiedniego zachowania się w różnych miejscach, takich jak:
 - a) środki komunikacji publicznej,
 - b) obiekty muzealne,
 - c) obiekty przyrodnicze (parki narodowe, rezerваты przyrody),

- d) kąpieliska i akwenty wodne,
- e) tereny górskie.

B) Organizowanie przez szkołę krajoznawstwa i turystyki odbywa się w Polsce i za granicą w następujących formach:

- 1) wycieczki przedmiotowe – inicjowane i realizowane przez nauczycieli w celu uzupełnienia obowiązującego programu nauczania w ramach danego przedmiotu lub przedmiotów pokrewnych,
- 2) wycieczki krajoznawczo-turystyczne, w których udział nie wymaga od uczestników przygotowania kondycyjnego i umiejętności specjalistycznych,
- 3) imprezy krajoznawczo-turystyczne, takie jak: biwaki, rajdy,
- 4) imprezy wyjazdowe związane z realizacją programu nauczania, takie jak: turystyczne wycieczki jednodniowe, zielone szkoły.

2. Założenia organizacyjne.

- 1) Wychowawcy oddziałów zgłaszają chęć organizacji wycieczki dyrektorowi szkoły:
 - a) w przypadku wycieczki jednodniowej – z tygodniowym wyprzedzeniem,
 - b) w przypadku wycieczki kilkudniowej – z miesięcznym wyprzedzeniem.
- 2) Przed rozpoczęciem wycieczki organizator powinien przedstawić dyrektorowi jej plan w następujących terminach:
 - a) w przypadku wyjścia kilkugodzinnego – najpóźniej na dzień przed wyjściem,
 - b) w przypadku wycieczki jednodniowej – najpóźniej 2 dni przed wyjazdem,
 - c) w przypadku wycieczki kilkudniowej – najpóźniej 1 tydzień przed wyjazdem.
- 3) Plan wycieczki powinien zawierać następujące elementy:
 - a) termin,
 - b) trasa,
 - c) środki lokomocji,
 - d) rodzaj wycieczki (dydaktyczna, dydaktyczno-turystyczna, turystyczno – krajoznawcza, krajoznawcza),
 - e) zakwaterowanie i wyżywienie,
 - f) imiona i nazwiska osób proponowanych na opiekunów,
 - g) regulamin wycieczki.
- 4) Na podstawie planu wycieczki kierownik wycieczki wypełnia kartę wycieczki.
 - a) Do karty wycieczki należy dołączyć listę uczestników wycieczki wraz z danymi

- uczniów w zależności od rodzaju wycieczki,
- b) numer polisy ubezpieczeniowej uczestników od następstw nieszczęśliwych wypadków (jeśli uczniowie są objęci dodatkowym ubezpieczeniem).
- 6) Udział uczniów niepełnoletnich w wycieczce, z wyjątkiem wycieczek przedmiotowych odbywających się w ramach zajęć lekcyjnych, wymaga pisemnej zgody ich rodziców.
 - 7) Program, trasa, cel, harmonogram wycieczki oraz regulamin zachowania uczniów powinien być omówiony ze wszystkimi uczestnikami przed wycieczką.
 - 8) Rodzice zobowiązani są poinformować kierownika wycieczki o stanie zdrowia dziecka, prowadzonym leczeniu, alergiach, bądź innych dolegliwościach, które mogą wpłynąć na funkcjonowanie dziecka w czasie wycieczki.
 - 9) Wycieczki powinny rozpoczynać się i kończyć przed budynkiem szkoły, chyba, że plan wycieczki stanowi inaczej. Na pisemną prośbę rodziców uczestnik może zakończyć wycieczkę w innym miejscu i czasie niż przewiduje plan wycieczki.
 - 10) Na wypadek zmiany warunków pogodowych kierownik wycieczki powinien mieć przygotowany program zastępczy wycieczki.

3. Obowiązki kierownika i opiekuna wycieczki.

- 1) Kierownikiem wycieczki może być osoba, która ukończyła kurs kierowników wycieczek szkolnych.
- 2) Do obowiązków kierownika wycieczki należy:
 - a) opracowanie programu i harmonogramu wycieczki lub imprezy,
 - b) opracowanie regulaminu i zapoznanie z nim wszystkich uczestników,
 - c) zapewnienie warunków do pełnej realizacji programu i regulaminu wycieczki oraz sprawowanie nadzoru w tym zakresie,
 - d) zapoznanie uczestników z zasadami bezpieczeństwa oraz zapewnienie warunków do ich przestrzegania – w szczególności omówienie zasad bezpieczeństwa: na jezdniach, dworcach kolejowych, przystankach komunikacji miejskiej, w lasach, nad wodą, w miejscach postoju, w czasie podróży, w czasie spacerów po mieście i górskimi szlakami turystycznymi,
 - e) określenie zadań dla opiekuna w zakresie realizacji programu, zapewnienia opieki i bezpieczeństwa uczestników wycieczki lub imprezy,
 - f) nadzorowanie zaopatrzenia uczestników w sprawny sprzęt i ekwipunek oraz apteczkę pierwszej pomocy,
 - g) organizowanie transportu, wyżywienia i noclegów dla uczestników,

- h) dokonanie podziału zadań wśród uczestników,
 - i) sprawdzenie stanu liczebnej grupy przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdu oraz po przybyciu do miejsca docelowego,
 - j) poinformowanie rodziców o czasie i miejscu zakończenia wycieczki,
 - k) zabezpieczenie powrotu uczestników wycieczki do miejsca zamieszkania w sytuacji, gdy nie zostali odebrani przez rodziców,
 - l) dysponowanie środkami finansowymi przeznaczonymi na organizację wycieczki lub imprezy,
 - m) dokonanie podsumowania, oceny i rozliczenia finansowego wycieczki lub imprezy po jej zakończeniu.
- 3) Kierownik wycieczki może odmówić, po zasięgnięciu opinii wychowawcy, zgody na uczestnictwo w wycieczce uczniowi, który często nie przestrzega regulaminu szkoły i swoim zachowaniem może uniemożliwić pełną realizację programu wycieczki.
- 4) Opiekunem wycieczki może być każdy nauczyciel albo, po uzyskaniu zgody dyrektora szkoły, inna pełnoletnia osoba.
- 5) Każdy opiekun zobowiązany jest do złożenia pisemnego oświadczenia o odpowiedzialności za powierzonych mu uczestników wycieczki. Oświadczenie jest częścią karty wycieczki.
- 6) Do obowiązków opiekuna należy:
- a) sprawowanie opieki nad powierzonymi mu uczniami,
 - b) współdziałanie z kierownikiem wycieczki w zakresie realizacji programu i harmonogramu wycieczki lub imprezy,
 - c) nadzór nad przestrzeganiem regulaminu przez uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem przepisów bhp,
 - d) nadzór wykonywania zadań przydzielonych uczniom,
 - e) wykonywanie innych zadań zleconych przez kierownika wycieczki.

4. Szczegółowe zasady bezpieczeństwa na wycieczkach szkolnych.

- 1) Zasady postępowania podczas wycieczki autokarowej:
- a) miejsca przy drzwiach zajmują osoby dorosłe (opiekunowie),
 - b) przejścia w autokarze muszą być wolne,
 - c) bagaż uczestników powinien być umieszczony w bagażniku lub na półkach lub w innym miejscu wskazanym przez kierowcę,
 - d) postoje mogą odbywać się tylko w miejscach do tego wyznaczonych,

- e) po każdej przerwie w podróży należy sprawdzić stan liczebny uczniów.
- 2) Zasady postępowania podczas przejazdów pociągami:
- a) opiekun musi przebywać z grupą w wagonie; nie wolno rozdzielać grupy na dwa lub więcej wagonów, w tym celu wskazane jest dokonywanie wcześniejszej rezerwacji miejsc lub przedziałów,
 - b) należy zabronić uczniom opuszczania wagonu i wychylania się przez okna,
 - c) w czasie postoju pociągu uczniowie powinni znajdować się na swoich miejscach siedzących,
 - d) bilety na przejazd powinien posiadać kierownik wycieczki.
- 3) Zasady postępowania podczas wycieczki pieszej:
- a) uczestnicy idą zwartą grupą w szyku uzgodnionym przez prowadzącego, maksymalnie czwórkami; na przedzie grupy zawsze idzie prowadzący wycieczkę, następnie najslabsi, którzy nadają tempo marszu, kolumnę zamyka opiekun wycieczki; kolumna porusza się prawym poboczem drogi, zajmując nie więcej niż połowę szerokości drogi; w czasie marszu należy zwracać uwagę na poruszające się po drodze pojazdy; w przypadku, gdy nie ma chodnika lub miejsca przeznaczonego dla pieszych, maszerując małymi grupkami lub pojedynczo, idziemy lewą stroną drogi jeden za drugim lub, jeżeli ruch na drodze jest niewielki, parami,
 - b) nie wolno zatrzymywać się w miejscach, gdzie utrudniona jest widoczność zarówno dla uczestników wycieczki, jak i pozostałych uczestników ruchu drogowego, np. na zakrętach, za i przed wzniesieniem,
 - c) w mieście poruszamy się po chodnikach, a poza miastem – lewą stroną drogi, pojedynczo, ustępując z drogi nadjeżdżającym pojazdom; dwójkami poza miastem chodzimy wyłącznie po drogach o bardzo małym ruchu,
 - d) w lesie poruszamy się po znakowanych szlakach turystycznych lub wyznaczonych ścieżkach, na terenie parków narodowych lub krajobrazowych – wyłącznie po znakowanych szlakach turystycznych,
 - e) opiekun powinien posiadać mapę, dobrze, gdyby znał teren.
- 4) Zasady postępowania podczas wycieczki w góry:
- a) należy zwrócić uwagę na odpowiedni ubiór – zapewniające stabilność stopy obuwiu z odpowiednią podeszwą zapobiegającą ślizganiu się, kurtka, najlepiej nieprzemakalna (ze względu na zmienność pogody w górach oraz spadek temperatury wraz ze wzrostem wysokości); rzeczy osobiste zabieramy w plecaku,
 - b) wszyscy uczestnicy wycieczki poruszają się wyłącznie po znakowanych szlakach

turystycznych,

- c) na początku i końcu idzie osoba dorosła – opiekun młodzieży,
 - d) uczestnicy wycieczki ustawieni są w ten sposób, że na początku (za przewodnikiem) ustawione są osoby słabsze kondycyjnie, a na końcu osoby najsilniejsze,
 - e) na terenach powyżej 1000 m n.p.m. wycieczkę prowadzi przewodnik górski,
 - f) na terenie parku narodowego wycieczki prowadzą wyłącznie przewodnicy upoważnieni do prowadzenia wycieczek w danych górach,
 - g) gdy wycieczka odbywa się na terenie parku narodowego lub rezerwatu przyrody, uczniowie powinni zostać zapoznani z regulaminem parku lub rezerwatu,
 - h) wyruszając w góry, należy dokładnie zaplanować trasę, uwzględniając wiek oraz możliwości uczestników,
 - i) na wędrowkę należy wyruszyć w takim czasie, aby przed zmrokiem dojść do miejsca noclegu.
- 5) Zasady postępowania podczas wycieczki rowerowej:
- a) w kolumnie rowerów nie może jechać więcej niż 15 osób,
 - b) wszyscy uczestnicy muszą posiadać kartę rowerową i kask na głowę,
 - c) prowadzący wycieczkę jedzie na początku, za nim najsłabsi w grupie, następnie pozostali uczniowie; drugi opiekun jedzie na końcu grupy,
 - d) tempo jazdy powinno być dostosowane do możliwości najsłabszego uczestnika,
 - e) grupa powinna jechać w kolumnie z zachowaniem bezpiecznych i odpowiednich odstępów,
 - f) uczestnicy wycieczki jadą jeden za drugim (nie wolno jechać obok siebie), jak najbliżej prawej krawędzi drogi, zgodnie z przepisami ruchu drogowego,
 - g) uczestnicy powinni posiadać ubiór odpowiedni do jazdy na rowerze.
- 6) Zasady poruszania się z grupą w miastach:
- a) przed rozpoczęciem zwiedzania obiektu lub miasta, każdy uczestnik musi być poinformowany o harmonogramie wycieczki, adresie/miejscu pobytu docelowego, aby w razie zgubienia się potrafił dotrzeć do miejsca zbiórki,
 - b) w trakcie pieszego poruszania się z grupą w terenie miejskim opiekunowie (jeśli jest co najmniej dwóch) powinni tak podzielić obowiązki, by jeden z nich znajdował się na czele grupy i kierował nią, a drugi, idąc na końcu, zamykał ją; w przypadku, gdy jest jeden opiekun, powinien on iść na czele grupy,
 - c) obaj opiekunowie powinni poruszać się w granicach wzajemnego kontaktu

- wzrokowego, aby zapobiec zbytniemu rozciągnięciu grupy,
- d) prowadzenie grup po ulicach, drogach i terenach publicznych powinno odbywać się zgodnie z przepisami ruchu drogowego,
 - e) szczególną ostrożność należy zachować przy przechodzeniu z grupą przez jezdnię; należy pamiętać, że przechodzenie powinno odbywać się w taki sposób, by cała grupa przekroczyła jezdnię razem,
 - f) w przypadku korzystania ze środków komunikacji miejskiej należy zadbać, by wszyscy uczestnicy wycieczki znajdowali się w jednym pojeździe lub w jednej jego części (dotyczy autobusu, tramwaju, kolejki metra), znali nazwę przystanku, na którym grupa będzie wysiadać, znali orientacyjny czas przejazdu lub ilość przystanków do przejechania oraz posiadali ważne bilety na przejazd.
- 7) Zasady postępowania przy korzystaniu ze strzeżonych kąpielisk lub basenów:
- a) przed rozpoczęciem korzystania należy zapoznać uczestników z przepisami tych obiektów (regulaminami kąpieliska lub pływalni) i potem egzekwować ich przestrzeganie,
 - b) uzgodnić z kierownikiem/ratownikiem kąpieliska lub pływalni warunki i sposób korzystania z kąpieliska lub pływalni w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom.

5. Prawa i obowiązki uczestników wycieczki.

Uczestnik wycieczki ma prawo:

- a) zgłaszania propozycji rozwiązań dotyczących szczegółowych kwestii organizacyjnych wycieczki,
- b) uczestniczenia w zajęciach przewidzianych w programie,
- c) korzystania z pomocy kierownika, opiekunów i innych uczestników wycieczki.

Uczestnik wycieczki ma obowiązek:

- a) poinformowania kierownika wycieczki o ewentualnych dolegliwościach oraz przyjmowanych lekach,
- b) przestrzegania przepisów obowiązujących w miejscach pobytu dotyczących między innymi:
 - stosowania urządzeń elektrycznych,

- zakazu palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych,
 - zakazu oddalania się bez zgody opiekuna,
 - przestrzegania ciszy nocnej,
 - właściwego zachowania się na obszarach, w których się przebywa,
- c) dbania o otaczające mienie, posiadany bagaż oraz własność współuczestników wyjazdu,
- d) informowania kierownika wycieczki o ewentualnych wypadkach, wyrządzonych krzywdach, szkodach lub innych istotnych problemach związanych z wycieczką.

6. Postanowienia końcowe

1. Zgody na przeprowadzenie wycieczki udziela dyrektor szkoły lub wicedyrektor szkoły.
2. Jeżeli wycieczka/wyjście ma się odbyć podczas jednej lub kilku lekcji, należy zgłosić zamiar wyjścia poza teren szkoły i wypełnić kartę wycieczki.
Wypełnianie karty wycieczki nie dotyczy wyjść do Parku Źródlika w ramach zajęć z wychowania fizycznego oraz wyjścia do kościoła na rekolekcje.
3. Uczniowie, którzy nie uczestniczą w wycieczce, powinni mieć zajęcia lekcyjne z innym oddziałem. Przydziału uczniów do oddziału dokonuje wicedyrektor szkoły na podstawie wykazu uczniów, którzy w wycieczce nie uczestniczą, pozyskanego od kierownika wycieczki/wyjścia.
4. Jeżeli nie zostaną spełnione wszystkie wymogi organizacyjne dotyczące wycieczki, dyrektor szkoły może nie udzielić zgody na przeprowadzenie wycieczki.
5. W razie, gdy podczas wycieczki wydarzy się wypadek, należy postępować zgodnie z procedurą określającą postępowanie w razie zaistnienia wypadku ucznia.
6. Zabrania się prowadzenia wycieczek z dziećmi i młodzieżą podczas burzy, śnieżycy i gołoledzi i innych niebezpiecznych warunków pogodowych oraz w sytuacjach, które mogłyby stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa uczestników wycieczki.